

‘Beperkt bezoek en sociaal contact werken herstel in de ggz tegen’

Beperkingen voor bezoek en sociaal contact door de coronamaatregelen binnen de ggz, dragen niet bij aan het herstel van mensen met een psychische problematiek. De psychische, maar ook lichamelijke gevolgen van eenzaamheid worden ook tijdens de coronatijd nog steeds voor iedereen onderschat, stelt Mariëlle Ploumen, psychiater en bestuurder van Altrecht.

 Bewaren

Deze week zijn er in diverse verpleeghuizen pilots gestart voor een mogelijke versoepeling van bezoekverboden. Ook de ggz heeft te maken met beperkingen voor bezoek en sociaal contact en houdt deze pilots nauwlettend in de gaten. Ploumen: ‘We weten al langer hoe belangrijk contact met naasten is voor onze patiënten. Juist in deze coronatijd zien we die waarde nog meer. Ik verwacht dat we de komende tijd de gevolgen gaan zien van de door coronamaatregelen vergrote eenzaamheid. Überhaupt in de samenleving, maar ook onder onze patiënten. Het is zaak om goed in kaart te brengen wat die gevolgen precies zijn en hoe we mensen weer uit hun sociaal isolement gaan helpen.’

Gemis

Het is voor iedereen in deze tijd lastig om familie en naasten niet te kunnen zien. Bij mensen met langdurige psychiatrische problemen is er al vaak sprake van sociaal isolement. Hun sociale netwerk is meestal al klein en kwetsbaar. Ploumen stelt dat het voor haar patiënten vaak extra moeilijk is om überhaupt een sociaal leven op te bouwen en te onderhouden. ‘Vaak zijn er in het leven van onze patiënten maar een á twee mensen waar ze een sterke emotionele band mee hebben. Dat maakt het gemis nu nog groter. We zien dat dit iets doet met het herstel van de patiënten. Contact houden met

familie en andere mensen, structuur van dagbesteding of werk, het is allemaal veranderd. Hoewel mensen met hulpverleners kunnen praten, staan die niet gelijk aan een vader, moeder, zoon of dochter.'

De komende tijd zal het volgens Ploumen alleen maar duidelijker worden wat het gemis van familie kan betekenen. Voor hulpverleners in de klinieken is het lastig om de regels te hanteren van 1,5 meter afstand, maar ook om het sociale gemis op te vangen dat mensen ervaren. Behandelaren zouden al merken dat patiënten naast eenzaam, ook prikkelbaarder worden. Ze ervaren meer irritatie en frustratie tussen patiënten en naar hulpverleners toe.

Gedifferentieerde bezoeksregeling

Het is voor Altrecht dan ook van groot belang dat er mogelijkheden zijn om bezoek verantwoord door te laten gaan. Daarom geldt niet op alle afdelingen een bezoekverbod. De organisatie hanteert een gedifferentieerde bezoeksregeling. Een bezoekverbod geldt alleen bij patiënten, die zowel somatisch als psychiatrisch kwetsbaar zijn. Bij de andere patiënten die in een kliniek verblijven mag per patiënt een persoon op bezoek komen, zolang men zich houdt aan de algemene richtlijnen en afgezonderd van andere patiënten.

Quarantainer bij Altrecht

Voor de mensen die te kwetsbaar zijn voor besmetting, maar toch graag even iemand willen zien, heeft Altrecht als eerste instelling twee zogeheten Quarantainers geplaatst. Onder andere Parnassia is hen ondertussen gevolgd in soortgelijke oplossingen. 'De Quarantainers hebben we vooral neergezet voor ouderen die zowel een psychische als een somatische kwetsbaarheid hebben en waar we een bezoekverbod voor moesten instellen. We zien dat er door ruim de helft van de patiënten gebruik van wordt gemaakt', licht Ploumen toe. 'We krijgen van mensen terug dat dit echt wel iets anders is dan even telefoneren, vooral omdat men makkelijker emotioneel contact kan maken, al zit er glas tussen.'

Vereenzaming

'In deze periode zie je dat mensen angstiger worden, het moeilijker hebben. Als dan die vertrouwde mensen wegvallen, kan dat problematisch zijn. Als dat te lang gaat duren, moeten we ons echt zorgen gaan maken over mensen die vereenzamen en zich sociaal verder terugtrekken. Dat moeten we signaleren en goed in het oog blijven houden', aldus Ploumen. Ook geven familie en naasten aan dat ze deze tijd lastig vinden. 'Juist daarom proberen we hen bij opnames en behandelingen nog meer te betrekken. Daarnaast vormen familie en naasten ook een belangrijk paar extra ogen in de ambulante setting. We adviseren hen met de behandelaar signalen dat het niet goed of minder goed gaat te bespreken, in overleg met de patiënt.'

Bij Altrecht vormt het contact met familie en naasten al jaren een belangrijk onderdeel bij de behandeling. ‘We zien dat dit heel belangrijk is in het herstel van de patiënt. Ook is dat contact nodig om de familie ondersteuning te bieden. Voor ouders, kinderen, partner of vrienden kan het heel lastig zijn om te gaan met een ernstige psychiatrische ziekte. Daarom werken we triadisch, ofwel betrekken we patiënt en familie bij de behandeling.’ Daarvoor werkt Altrecht ook met medezeggenschap via een familieraad en wordt er gewerkt met familie-coaches. ‘We betrekken bij de behandeling familie en naasten, dat continueren we in deze tijd. Omdat er veel is weggevallen en sommige patiënten daardoor kwetsbaarder zijn geworden, proberen we waar nodig intensiever contact te zoeken met familie en naasten.’

Netwerkzorg

Veel patiënten in de ggz krijgen vanuit meerdere organisaties zorg en ondersteuning, bijvoorbeeld van een wijkteam, verslavingszorg of een huisarts. Zij vormen samen met familie en naasten een keten om de patiënt heen. Er is dan ook echt een gezamenlijke aanpak nodig bij de multiproblematiek waar mensen in de ggz vaak mee te maken hebben. In deze coronatijd kost het iedereen extra inspanning om de keten sluitend te houden, zo stelt Ploumen. ‘De ggz weet heel goed dat ze met allerlei partijen samen moeten werken, om goed te kunnen behandelen. Zeker ook in deze tijd, al is dat niet altijd even makkelijk. We moeten echt in die keten blijven schakelen en iedereen die om de patiënt staat, blijven betrekken.’

0

Shannah Spoelstra

PREMIUM

NIEUWS

Aantal verwijzingen naar ziekenhuizen en ggz keldert door coronacrisis met 73 procent

De planbare zorg is grotendeels tot stilstand gekomen: huisartsen hebben sinds het uitbreken van de coronacrisis 600.000 mensen minder doorverwezen naar ziekenhuizen, zelfstandige klinieken, ggz en vvt. Voor sommige specialismen zijn zelfs 90 procent minder doorverwijzingen geweest in de afgelopen weken, blijkt uit cijfers die Zorgvisie in samenwerking met Zorgdomein publiceerde.

PREMIUM

NIEUWS

Coronacrisis zorgt voor hoge vlucht consults op afstand

De druk op ziekenhuizen en huisartsen loopt op, terwijl burgers wordt aangeraden terughoudend te zijn met intermenselijk contact. Ziekenhuizen voeren systemen voor patiënt-contact op afstand dan ook versneld en op grotere schaal in. BeterDichtbij is voorlopig gratis te gebruiken. 'Daarmee maken we het bestuurders gemakkelijk.'